

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 331/2012-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. B., B., zastúpeného advokátkou Mgr. M. L., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Er 71/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. B., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. mája 2012 doručená sťažnosť JUDr. M. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len

„listina“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Er 71/2007.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v exekučnom konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 1 Er 71/2007 vystupuje sťažovateľ ako oprávnený. Exekučné konanie sa vedie na podklade exekučného titulu, ktorým je notárska zápisnica vyhotovená 23. marca 2006. Predmetom exekučného konania je vymoženie pohľadávky v sume 5 694 000 Sk s príslušenstvom a trovami exekúcie od povinnej PhDr. E. H. (ďalej len „povinná“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v predmetnej exekučnej veci právoplatne skončené, a to ani napriek nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 225/2010 z 9. septembra 2010 a sp. zn. III. ÚS 11/2011 z 27. septembra 2011.

Keďže okresný súd v danej exekučnej veci nekonal napriek príkazu ústavného súdu, sťažovateľ podaním z 23. augusta 2011 podal predsedníčke okresného súdu sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorá v „*súvislosti s namietanou nečinnosťou súdu... vyhodnotila sťažnosť ako dôvodnú*“.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej okrem iného uviedol:

«Okresný súd na uvedenom uznesení z 11. januára 2012 uviedol nesprávnu spisovú značku predmetného exekučného konania a tiež nesprávnu adresu sídla sťažovateľa (oprávneného), sťažovateľ podaním z 19. januára 2012 podal na okresnom súde žiadosť o vydanie opravného uznesenia.

Okresný súd... I v uznesení o schválení nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu z 11. januára 2012, okrem chybného uvedenia spisovej značky exekučného konania a adresy sťažovateľa, vo výroku rozhodnutia nesprávne špecifikoval predmetnú nehnuteľnosť, keď opomenul uviesť druh pozemku a výmeru pozemku jednej z parciel zapísanej na liste vlastníctva. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ dňa 2. apríla 2012 podal na Okresnom súde...

Z doterajšieho zjavne nezákonného (arbitrárneho) postupu a rozhodovania Okresného súdu... v predmetnej exekučnej veci, ku ktorému dochádzalo (dochádza) opakovane, sťažovateľ nadobudol presvedčenie, že zbytočné prietahy v exekučnom konaní a odmietanie poskytnutia mu súdnej ochrany sú zo strany súdu spôsobované úmyselne...

.... je zrejmé, že nezákonný postup a rozhodovanie Okresného súdu... v predmetnej exekučnej veci svojou intenzitou, rozsahom a opakovaním napĺňa znaky odmietania prístupu k spravodlivosti.

Okresný súd... teda napriek svojej vedomosti o skutočnostiach, pre ktoré by bol sťažovateľ odkladom exekúcie vážne poškodený, nepostupoval v konaní plynulo a efektívne, nerešpektoval zákonom ustanovené lehoty na vydanie rozhodnutí, netransparentne, neprimerane často a bez zákonných dôvodov menil zákonných sudcov, vydal bez návrhu svojvoľné rozhodnutie o čiastočnom odložení exekúcie, navyše nezákonnou sudkyňou, založil „živý“ exekučný spis do archívu, aplikoval formalistický výklad právnych noriem, poskytol ochranu zneužívaniu práva uprednostnením právom nechráneného záujmu povinnej na špekulatívnom oddialení výkonu exekúcie, opakovane sa dopustil obsahových a formálnych chýb pri vyhotovovaní svojich rozhodnutí (urobil chybu dokonca aj v opravnom uznesení, ktorým opravoval iné svoje pochybenia), nerešpektoval a doteraz nerešpektuje požiadavku na ochranu práva sťažovateľa na účinné a rýchle vymoženie exekvovanej pohľadávky.

Uvedený nezákonný postup (rozhodovanie) Okresného súdu Bratislava I, v dôsledku ktorého predmetné exekučné konanie trvá viac než 5 rokov, je neakceptovateľný a neospravedlniteľný.»

Na základe uvedeného sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň požadoval prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a tiež žiadal priznanie finančného zadosťučinenia v sume 700 000 € a úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 46 ods. 1 (čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôvodiac, že okresný súd v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Er 71/2007 opakovane (aj napriek nálezom ústavného súdu) „*nesprávnym úradným postupom postupuje v zjavnom rozpore s viacerými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a Exekučného poriadku, teda svojvoľne*“.

Podľa sťažovateľa jeho práva boli porušené viacerými skutočnosťami, a to najmä tým, že okresný súd v exekučnom konaní nepostupoval plynulo a efektívne, «*nerespektoval zákonom ustanovené lehoty na vydanie rozhodnutí, netransparentne, neprimerane často*

a bez zákonných dôvodov menil zákonných sudcov, vydal bez návrhu svojvoľné rozhodnutie o čiastočnom odložení exekúcie, navyše nezákonnou sudkyňou, založil „živý“ exekučný spis do archívu(...) nerešpektoval a doteraz nerešpektuje požiadavku na ochranu práva sťažovateľa na účinné a rýchle vymoženie exekvovanej pohľadávky».

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky (obdobné právo s čl. 36 ods. 1 listiny).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom... (obdobné právo s čl. 38 ods. 2 listiny).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry viackrát vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo a konalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že čl. 6 ods. 1 dohovoru ustanovuje rýchlosť súdnych konaní so súčasným ustanovením všeobecnejšieho princípu - riadneho výkonu spravodlivosti (napr. Süßmann c. Nemecko, rozsudok zo 16. septembra 1996, § 57), resp. že požiadavka na prejednanie a rozhodnutie vecí „v primeranej lehote“

tvorí jeden z osobitných aspektov práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. *Sovtransavto Holding c. Ukrajina*, rozsudok z 25. júla 2002, § 83).

Európsky súd pre ľudské práva už uznal, že nerešpektovanie lehoty ustanovenej zákonom samo osebe neporušuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. *Wiesinger c. Rakúsko*, rozsudok z 30. októbra 1991, § 60), môže byť však faktorom pri hodnotení, či sa konanie skončilo v primeranej lehote. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva primeranosť dĺžky konania musí byť posudzovaná podľa konkrétnych okolností prípadu berúc do úvahy kritériá uvedené v jeho judikatúre, a to najmä zložitosť veci, správanie sťažovateľa a postup orgánov prejednávajúcich vec, ako aj význam predmetu sporu pre sťažovateľa (napr. *Jóri c. Slovenská republika*, rozsudok z 9. novembra 2000, § 51). Uvedené kritériá Európsky súd pre ľudské práva teda neaplikuje mechanicky, ale pragmaticky s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu (PL. ÚS 25/01).

Ústavný súd v rozhodnutí č. k. III. ÚS 336/04-14 z 3. novembra 2004 tiež uviedol, že «pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo, alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa ani v týchto prípadoch totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, I. ÚS 86/02). Ak je na jednej strane všeobecný súd viazaný v zákone ustanovenými lehotami na vykonanie procesného úkonu, na druhej strane ich dodržanie nemôže mať za následok porušenie základných zásad civilného procesu, ktoré sú nevyhnutným predpokladom realizácie širšieho základného práva – práva na spravodlivý proces, ktoré majú účastníci konania zaručené v ustanoveniach siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy a v príslušných medzinárodných zmluvách o ľudských právach, ktoré majú prednosť pred zákonom (čl. 154c ods. 1 ústavy). V tomto zmysle právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na spravodlivý proces

nemožno stavať proti sebe ani ich od seba oddelovať. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (mutatis mutandis PL. ÚS 25/01).».

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd zistil, že okresný súd v exekučnej veci po náleze ústavného súdu IV. ÚS 225/2010 z 9. septembra 2010 prvý relevantný úkon urobil až 14. júla 2011 (teda po 10 mesiacoch od právoplatnosti nálezu), keď odmietol návrh povinnej na zastavenie exekúcie pre nezákonnosť podaný povinnou 31. januára 2011 a opakovane 1. júla 2011. Spis bol predložený odvolaciemu súdu 5. októbra 2011. Ďalším úkonom okresného súdu bolo vydanie uznesenia o schválení nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu 11. januára 2012 (následne bolo vydané opravné uznesenie 15. februára 2012).

Z ďalších procesných úkonov vyplýva, že okresný súd v roku 2012 rozhodol 5. júna 2012 o žiadosti povinnej o odklad vykonateľnosti uznesenia z 11. januára 2012, resp. o jej žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku (24. február 2010) a tiež o námietkach povinnej proti rozvrhu výťažku vykonaných súdnym exekútorom na pojednávaní 5. marca 2012.

V nadväznosti na svoje zistenia ústavný súd poukázal na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 57/01). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že

ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

Ústavný súd konštatuje, že aj keď okresný súd po náleze ústavného súdu nekonal priebežne a v jeho postupe sa vyskytlo aj obdobie nečinnosti od 1. októbra 2010 do 14. júla 2011, jeho postup v poslednom období je plynulý, o jednotlivých návrhoch rozhoduje v primeraných lehotách. V čase rozhodovania pred ústavným súdom rozhodol o všetkých návrhoch sťažovateľa, teda jeho postup nesignalizuje možnosť prípadného vyslovenia porušenia označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe týchto skutočností ústavný súd preto uzavrel, že sťažnosť sťažovateľa v tejto časti je zjavne neopodstatnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Ústavný súd ďalej skúmal aj to, či tvrdeným postupom okresného súdu v exekučnom konaní mohla vzniknúť situácia, ktorá by vyústila do záveru, že došlo aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že okresný súd v exekučnej veci konal nezákonne, je nečinný aj po nálezoč ústavného súdu a podľa neho dochádza úmyselne zo strany okresného súdu k odmietnutiu poskytnutia mu súdnej ochrany, ktorá vyúsťuje až do odmietnutia spravodlivosti.

Ústavný súd po preskúmaní veci, hoci zásadne nie je oprávnený z hľadiska jeho ústavných kompetencií na to, aby zasahoval do zákonom upravených postupov všeobecných súdov v exekučnom konaní (čl. 124 ústavy), a zásadne sa nevyjadruje k námietkam sťažovateľa o porušení zákonnosti, zistil, že aj v tejto časti je sťažnosť zjavne neopodstatnená.

Námietky sťažovateľa sú síce čiastočne pravdivé a majú aj racionálny základ, ale v okolnostiach danej exekučnej veci nedošlo k odmietnutiu spravodlivosti. Predovšetkým je potrebné uviesť, že procesný postup okresného súdu bol už dvakrát na základe sťažností sťažovateľa podrobený kritike ústavného súdu, ktorý v prvom prípade v náleze sp. zn. IV. ÚS 225/2010 z 9. septembra 2010 (právoplatnom 1. októbra 2010) konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (hodnotil v ňom postup okresného súdu od januára 2007, keď bola podaná žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, do augusta 2010) a druhýkrát ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 11/2011 z 27. septembra 2011 (nadobudol právoplatnosť 23. novembra 2011) konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) uznesením okresného súdu sp. zn. I Er 71/2007 z 18. marca 2010, ktorým nebolo schválené nadobudnutie exekvovaného spoluvlastníckeho podielu podľa § 166 ods. 3 Exekučného poriadku (väčšina námietok sťažovateľa v tejto sťažnosti sa týka práve tohto obdobia, pozn.).

Aj keď exekučné konanie nie je ešte právoplatne skončené ani po týchto nálezoch ústavného súdu, predostreté namietané dôvody sťažovateľa (nedodržanie lehoty pri rozhodovaní o „*schválení rozvrhu výťažku*“, nedostatky v rozhodnutiach okresného súdu, ktoré neskôr boli odstránené, ako aj celková doba exekučného konania viac ako 5 rokov) nie sú ešte takej intenzity, aby sa ústavný súd mohol stotožniť s názormi sťažovateľa vyjadrenými v sťažnosti. Okresný súd rešpektoval právny názor ústavného súdu vyjadrený v náleze sp. zn. III. ÚS 11/2011 z 27. septembra 2011 a hoci jeho postup nebol vždy optimálny, ústavný súd považuje dosiaľ poskytnutú súdnu ochranu za dostatočnú.

Na priebeh konania navyše mali vplyv viaceré podania povinnej, o ktorých musel okresný súd rozhodovať, a preto ústavný súd konštatoval, že v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. I Er 61/2007 zatiaľ nedošlo k takej intenzite zásahu do práva sťažovateľa, ktorá by v okolnostiach danej veci bola v príčinnej súvislosti s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd považuje dosiaľ poskytnutú súdnu ochranu sťažovateľovi nálezmi sp. zn. IV. ÚS 441/2011 a sp. zn. III. ÚS 11/2011 za dostatočnú, preto z tohto dôvodu odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2012